

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

presuda br. III-Sl-459/75-2
od 26. III 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, prof. dr. Vladislav Brajković

Prijevoz stvari morem - Uskladištenje robe nakon iskrcaja - Odgovornost broдача i skladištara - Brodar nije odgovoran za manjak iako je prilikom iskrcaja zajednički utvrđeno da je ambalaža koleta oštećena, ako primatelj nakon toga nije u roku od tri dana zajednički sa brodarom utvrdio manjak, a pored toga skladištar nije dokazao da je manjak nastao dok se roba nalazila kod broдача - Smatra se dokazanim da je šteta utvrđena u skladištu ako ju je ustanovio u skladištu avarijski komesar kojemu je skladištar dozvolio da pregleda robu pa i kada utvrđivanju štete skladištar nije prisustvovao

Brodar je prevezao određenu količinu kutija sa loptama. Na odredištu je ustanovljen manjak. Osiguratelj je nadoknadio štetu pa tuži kao prvotuženog broдача i kao drugotuženog skladištara da mu nadoknade isplaćenu osigurninu.

Prvostepeni sud je nakon provedene rasprave i izvedenih dokaza odbio tužbeni zahtjev prema prvo i drugotuženom, jer je našao da zahtjev tužitelja prema prvo i drugotuženom nije osnovan. Iz nesporne činjenice da je prvotuženi brodar predao teret drugotuženom, te da je drugotuženi prilikom prijema tereta u potvrdama o prijemu naznačio da je ambalaža pojedinih kutija oštećena, a nije u propisanom roku izvršio komisijsko utvrđivanje manjka i uložio valjan protest, sud smatra da je prvotuženi predao teret drugotuženom bez manjka. Gubitak tereta iz pojedinih oštećenih kutija mogao je nastati za vrijeme dok se teret nalazio na čuvanju kod drugotuženog.

Prilikom iskladištenja robe, tužitelj, odnosno njegov prednik, u pogledu robe koju je preuzimao od drugotuženog, nije stavio nikakav prigovor u pogledu manjka, već je samo stavio primjedbu da je oštećeno 18 kartona, tj. prigovor oštećenja ambalaže čija protuvrijednost nije predmet ovog spora. Prvi prigovori u pogledu manjka uslijedili su nekoliko dana nakon preuzimanja

i iskladištenja pošiljke, dakle kad je roba već bila izvan nadzora drugotuženoga. Budući da je prednik tužitelja manjak robe utvrdio nakon što je robu primio od drugotuženog, sud smatra da je drugotuženi robu predao bez manjka.

Tužitelj žalbom pobija presudu zbog povreda iz čl.342 Zakona o parničnom postupku i predlaže da se presuda preinači i udovolji tužbenom zahtjevu, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.

Tužitelj u žalbi ističe da prvostepeni sud na temelju utvrđenog činjeničnog stanja nije mogao odbiti tužbeni zahtjev prema obojici tuženih. Ako je drugotuženi, prilikom preuzimanja robe od prvotuženog broдача pro-pustio da na propisan način utvrdi manjak i taj manjak u propisanom roku protestira prvotuženom brođaru, tada je za naknadno utvrđeni manjak odgovoran drugotuženi. Primate-lj robe, tj. prednik tužitelja tražio je da se izvrši pregled oštećene robe po avarijskom komesaru u trenu-tku kad je robu trebao preuzeti od drugotuženog. Drugo-tuženi je dozvolio da se izvrši pregled u njegovim pro-storijama. Tim pregledom, izvršenim prije preuzimanja robe u skladištu drugotuženog, utvrđjen je manjak u oš-tećenim kutijama i potvrđjen nalazom avarijskog komesara. Drugotuženi je znao i bio obaviješten da će avarijski komesar vršiti pregled robe u njegovim prostorijama, pa je bio dužan ovakovom utvrđjivanju prisustvovati. Ako ni-je prisustvovao ne može se uzeti da za utvrđjeni manjak ne bi odgovarao odnosno da ne postoji dokaz o utvrđenom manjku.

Sud je žalbu uvažio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud na temelju utvrđenog činjenič-nog stanja i podnešenih dokaza nije mogao odbiti tužbeni zahtjev i prema drugotuženom.

Istina je da se u smislu odredaba čl.71 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, ako pri-matelj tereta ne stavi pismeni prigovor zbog oštećenja ili manjka tereta prilikom preuzimanja, pretpostavlja, dok se ne dokaže suprotno, da je teret predan onako kako je naznačen u teretnici, odnosno da - ako manjak nije vidljiv, primatelj može staviti prigovor o manjku u roku od tri dana nakon preuzimanja tereta. Ovakav prigovor ni-je potreban jedino ako su primatelj i brođar, zajednički,

prilikom iskrcavanja i predaje tereta, pismeno utvrdili oštećenje ili manjak.

Ako je u predmetnom slučaju drugotuženi kao primatelj, nakon zajedničkog utvrđivanja oštećenja određenog broja kutija, što je upućivalo na eventualni manjak tereta, propustio da u propisanom roku od tri dana zajednički sa brodarom utvrdi eventualni manjak, očito je da nije pravilno postupao, pa prvostepeni sud osnovano uzima da za naknadno utvrđeni manjak ne odgovara prvotuženi brodar, jer je manjak mogao nastati i kod drugotuženog nakon što mu je roba predana. Dokaz o tome da je manjak nastao i mogao nastati jedino za vrijeme dok se roba nalazila kod prvotuženog nije u toku spora pružen, pa prema tome zahtjev tužitelja prema prvotuženom nije osnovan, pa se u tom dijelu stajalište pobijane presude u cijelosti prihvaća.

Što se tiče odgovornosti drugotuženog za sporni manjak valja pitanje ocjenjivati na temelju činjenica i dokaza provedenih u toku spora.

Iz činjenice da je drugotuženi kao primatelj robe čija je ambalaža bila oštećena - što je drugotuženi utvrdio zajedno sa prvotuženim brodarom - to protestirao prvotuženom u svojim prigovorima od 31.V 1972.g. ne može se uzeti da je drugotuženi u daljnjem postupku sa robom postupao pravilno.

Prilikom prijema sporne pošiljke od prvotuženog, drugotuženi je znao da je primio robu sa oštećenom ambalažom tako "da iz kutija sadržaj ispada", jer to jasno slijedi iz prigovora drugotuženog prvotuženom od 31.V 1972.g. Na osnovi toga trebao je drugotuženi na propisan način - komisijski utvrditi pravo stanje i eventualni manjak. Ovo je međjutim drugotuženi propustio učiniti.

Kad je primatelj robe, odnosno njegov špediter prije iskladištenja utvrdio da je ambalaža robe oštećena, zatražio je, obzirom da je roba bila osigurana, da se putem avarijskog komesara utvrdi oštećenje robe. O ovom utvrđivanju oštećenja ambalaže i eventualnog manjka robe tužitelj je obavijestio prvotuženog. U vezi s tim drugotuženi je dao suglasnost da avarijski komesar, kao predstavnik tužitelja - osiguratelja, izvrši pregled robe koja se nalazila u skladištu drugotuženog. Prema tome o pregledu robe po avarijskom komesaru u skladištu drugotuženog, drugotuženi je bio obaviješten i ništa mu nije

stajalo na putu da prisustvuje odnosnom utvrdjivanju stanja robe i eventualnog manjka. Nakon pregleda robe avarijski komesar je sačinio zapisnik o pregledu robe.

Okolnost da špediter primatelja, odnosno sam primatelj, prilikom iskladištenja robe - osim prigovora na vanjski izgled ambalaže, nije drugotuženom stavio prigovor o manjku, ne upućuje da je drugotuženi predao robu bez prigovora i da je manjak nastao nakon što je roba preuzeta i iskladištena. Istina je da je primatelj robe prilikom iskladištenja dana 12.IX 1972. trebao istaknuti u potvrdi o iskladištenju utvrdjeni manjak, po avarijskom komesaru. Međutim da je manjak utvrdjen, slijedi i iz primjedbe u potvrdi o iskladištenju od 12.IX 1972.g. gdje izričito stoji: "18 kartona oštećeno, pregledano od avarijskog komesara". Ovo upućuje na to da je drugotuženom bilo poznato da je opseg štete i manjak prije predaje i iskladištenja utvrdio avarijski komesar.

Prema tome ne može se uzeti da o manjku, koji je predmet spora, ne postoje dokazi da nije nastao za vrijeme dok se roba nalazila kod drugotuženog. Oštećeni, iako nije dao uredan protest skladištaru u pogledu manjka, može i naknadno dokazivati svim dopuštenim dokazima da je manjak na robi nastao za vrijeme dok se ista nalazila kod skladištara. Ovakav dokaz može biti bilo koji, pa i zapisnik avarijskog komesara.

Obzirom na to, prvostepeni sud je ocijenivši ovo pitanje neosnovano uzeo da nalaz avarijskog komesara - koji je izvršio pregled oštećene robe i utvrdio manjak u skladištu drugotuženog skladištara, ne predstavlja dovoljan dokaz o manjku samo zbog toga što odnosnom pregledu nije prisustvovao drugotuženi. Ovakva ocjena prvostepenog suda ne može se prihvatiti. Nasuprot tome, po nahodjenju ovog suda, zapisnik avarijskog komesara o oštećenju robe i utvrdjivanju manjka obzirom na mjesto na kojem se utvrdjivanje vršilo, predstavlja dokaz o oštećenju i manjku kako je utvrdjen u avarijskom zapisniku dok se protivno ne dokaže. Drugotuženi - osim tvrdnje da utvrdjenje o manjku avarijskog komesara nije učinjeno kontradiktorno - ne pruža nikakav dokaz da je odnosni manjak utvrdjen po avarijskom komesaru u njegovom skladištu netočan ili neistinit ni dokaz da je odnosni manjak nastao nakon što je roba napustila njegovo skladište.

Kako drugotuženi osim pukih tvrdnji ničim nije osporio činjenice utvrdjene u avarijskom zapisniku, ima

se uzeti da je utvrđeni manjak nastao za vrijeme dok se roba nalazila kod njega, te je stoga on kao skladištar odgovoran za odnosni manjak.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III-S1-901/75-2
od 14.V 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, dr Velimir Filipović

Prijevoz stvari morem - Manjak tereta - Odgovornost bro-
dara, skladištara i špeditera - Protest špeditera uložen
skladištaru - Špediter koji prilikom preuzimanja robe ne
uloži skladištaru valjan protest odgovoran je svom komi-
tentu za manjak robe - Općenito pismo da je roba koja se
nalazila u skladištu oštećena, a bez konkretnih naznaka
oštećenja, nije valjani protest

Brodar je prevezao teret trikotaže, koji je nakon iskrcaja bio uskladišten. Špediter krajnjeg korisnika preuzeo je robu od skladištara i uputio je svom komitentu. Budući da je ustanovljen manjak robe, osiguratelj je štetu nadoknadio svom osiguraniku - krajnjem korisniku pa tuži kao prvotuženog broдача, kao drugotuženog skladištara, i kao trećetuženog špeditera da mu nadoknade isplaćenu osigurninu.

Rješavajući spor prvostepeni sud je obvezao trećetuženog špeditera da odnosnu štetu plati tužitelju kao i troškove spora, jer je nakon provedene rasprave našao da trećetuženi kao špediter, kad je saznao za vanjsko oštećenje sanduka koji su se nalazili u skladištu drugotuženog, nije poduzeo potrebne mjere niti uložio valjan protest kojim bi zaštitio interese svog nalogodavca, krajnjeg korisnika robe, a osiguranika tužitelja.

Sud smatra da se dopis od 16.VII 1974.g. koga je trećetuženi uputio drugotuženom ne može smatrati pravilnim protestom, jer ne sadrži podatke o oštećenju koleta i manjku s jedne strane, a s druge strane manjak i oštećenje koleta na koje upućuje potvrda o iskladištenju nije posebno naznačeno, jer opaska da su oštećeni sanduci i pregledani po avarijskom komesaru nije pravilan protest.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga: